

БІОПАЛИВО – ОБ’ЄКТ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Фостолович В.А. к. с.-г. н. доцент

Бралатан В.П., к.е.н, доцент

Шевчук О.Д., к.е.н, доцент

Вінницький національний аграрний університет

Вирішенню питання економічної нестабільності та енергетичного дефіциту в країні сприяє впровадження енергоощадних екологічно безпечних технологій виробництва на основі використання відновлюваних ресурсів енергії, зокрема біопалива. Контролювати виконання даного процесу можна за допомогою проведення екологічного аудиту.

Ключові слова. Екологічна безпека, біопаливо, системний підхід, економічне благополуччя, екологічний аудит.

Вступ. Світова проблема економічного благополуччя кожної держави сьогодні розглядається з позиції застосування економічно обґрунтованих підходів у поєднанні з енергоощадними екологічно безпечними технологіями. Одним із методів вирішення фінансової проблеми як на глобальному так і на локальному рівнях є ведення науково обґрунтованої еколого-економічної політики господарювання. Врахування екологічного фактору при розв’язанні економічних проблем сприятиме зменшенню витрат та збільшенню прибутковості підприємств за рахунок зменшення витрат на ліквідацію негативних наслідків впливу виробництва на навколишнє природне середовище, зменшення платежів за забруднення та зниженню залежності виробництв різного роду від зовнішніх факторів. Визначальним фактором економічного благополуччя є ресурсна та енергетична залежність викликана дефіцитом енергоресурсів. Енергетичний дефіцит на сьогодні відчувають на собі більшість держав світу. Вийти із енергетичної залежності від інших країн-імпортерів, та забезпечити прилив ресурсів в країну можна виробляючи та використовуючи альтернативні екологічно безпечні та економічно ефективні джерела енергії. Одним із видів таких відновлюваних енергоресурсів є використання метилового ефіру олії ріпаку для виробництва біопалива.

Вивчали питання еколого-економічного зростання держави на основі впровадження енергоощадних економічно ефективних технологій із використанням екологічно безпечного біопалива як зарубіжні так

і вітчизняні вчені, зокрема: В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк, С. М. Літ-вак, О.Л.Фаніна, Г.Д. Бражник, Н.В.Трусова та ін. Проте дане питання потребує подальшого вивчення та вдосконалення.

Постановка завдання. Завданням наукового дослідження є удосконалення системи управління еколого-економічними процесами в умовах фінансової кризи та загострення енергетичного дефіциту. Важливим елементом вирішення даної проблеми є впровадження енергоощадних, екологічно чистих технологій виробництва на основі використання відновлювальних джерел енергії, зокрема метилового ефіру ріпакової олії для виробництва біопалива. Для виконання цих завдань важливе значення має ефективна система контролю. Найбільш доцільним методом незалежного контролю на таких підприємствах є екологічний аудит, систематичне проведення якого є обов'язковим при впровадженні системи екологічного менеджменту на підприємствах.

Результати. За даними проведених нами досліджень відмічено, що лише на основі системного використання еколого-економічних чинників управління можливо досягти бажаних ефектів. Вирішуючи питання економічної безпеки держави важливо враховувати всі найбільш проблемні моменти, серед яких значне місце займають питання енергетичного дефіциту та екологічної безпеки. Розв'язати дану проблему можливо лише за умови впровадження науково-обгрунтованих ресурсощадних екологічно-безпечних технологій, які передбачають включення до виробничого процесу використання відновлюваних джерел енергії у вигляді біопалива.

Пошуками альтернативи традиційному паливу за рахунок відновлюваних джерел енергії займається багато країн світу.

В Україні обсяг імпорту енергоносіїв становить близько 50%, а рівень потенціального використання біопалива - 0,8%.

Серед біологічних видів палива, які отримують під час переробки органічної сировини варто відмітити біогаз, біоетанол та дизельне біопаливо. Крім того, використання пального, що виробляється з рослин, які поглинають вуглекислий газ, зменшує емісію вуглекислого газу в атмосферу на 89-91 % порівняно з використанням аналогічної кількості дизельного палива.

Розв'язання енергетичної проблеми в Україні відповідно до Концепції Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива передбачено за чотирма варіантами рис. 1.

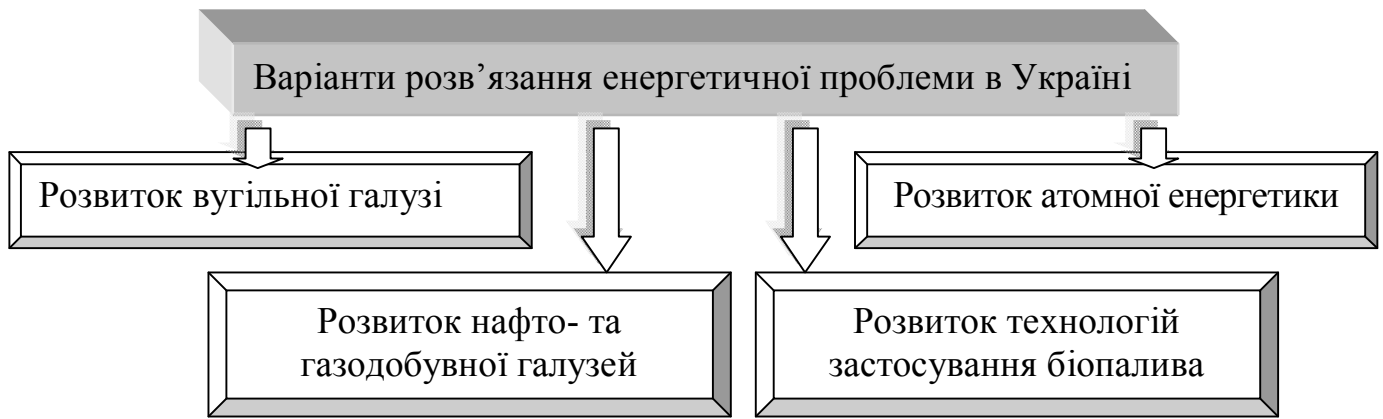

Рис. 1. Варіанти розв'язання енергетичної проблеми в Україні

Найбільш перспективним напрямом розвитку альтернативних джерел енергії в Україні є біоенергетика, економічно доцільний потенціал якої оцінюється близько 24 млн. т умовного палива на рік.

Потреба українського ринку в бензині становить близько 5,5 млн. т та дизельному паливі близько 6,5 млн. т. При цьому держава має потужний сільськогосподарський потенціал, який здатний задовольнити левову частку сировини для виробництва метилового ефіру ріпакової олії. Біоетанол може бути використаний як добавка до бензину із вмістом до 6% об'ємних одиниць і до 10-12% як добавка до дизельного палива.

Використання відновлюваного джерела енергії такого як біоетанол сприятиме не лише поліпшенню економічного а і екологічного стану підприємств та держави в цілому.

А саме допоможе:

- знизити за рахунок використання дизельного біопалива як моторного палива емісію вуглеводнів і твердих часток на 50 %, оксидів вуглецю - на 40-45, оксидів азоту - на 5-10, сажі - на 60 %;
- зменшити за рахунок використання біоетанолу як моторного палива обсяги викидів чадного газу в 2 рази.

На перспективу в Україні передбачено застосування еколого-економічного механізму управління державою, елементом якого є широке впровадження та використання біопалива (рис. 2).

Відповідно до Програми розвитку виробництва дизельного біопалива передбачено стале збільшення обсягів вирощування насіння ріпаку (з 3600 тис. т у 2008 році до 7500 тис. т у 2010 році), що є сировиною для виробництва метилового ефіру.

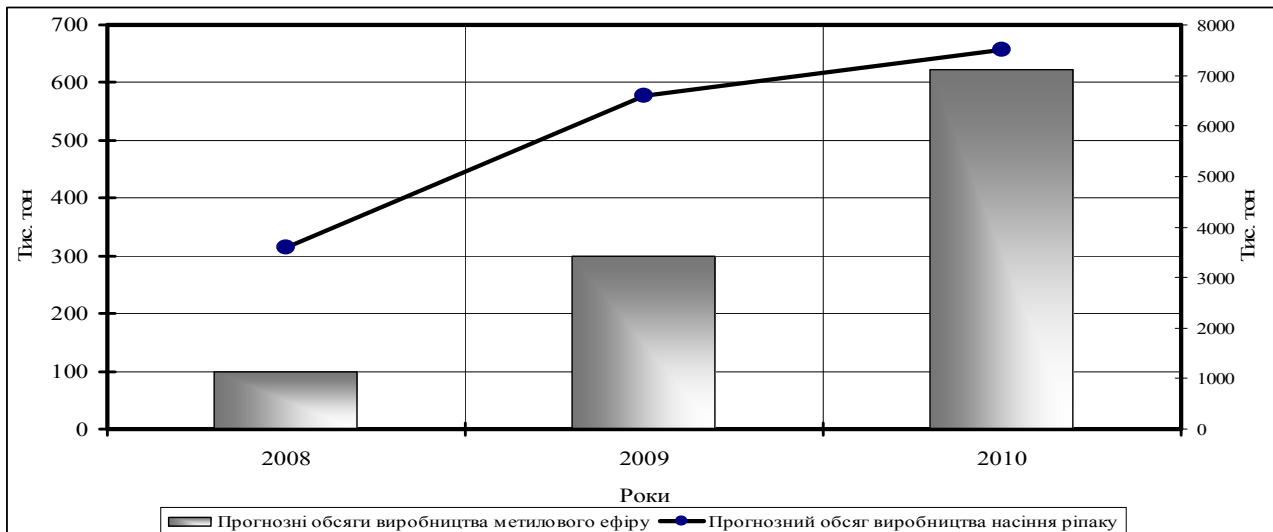

Рис. 1. Прогнозні обсяги виробництва елементів біопалива та його сировини, 2008-2010 рр.

Для виконання даної програми важливим є впровадження системи екологічного менеджменту на підприємствах, яка передбачає проведення обов'язкового незалежного контролю – екологічного аудиту.

Висновок

Тому, елементом вирішення проблеми еколого-економічної безпеки як підприємств, так і держави в цілому, є застосування альтернативних джерел відновлюваної енергії у вигляді біопалива. Впроваджуючи систему екологічного менеджменту на підприємствах, яка передбачає систематичний незалежний аудиторський контроль гарантується виконання умови постійного поліпшення еколого-економічних показників діяльності.

Література

1. Гуцаленко А.В., Фостолович В.А. Необхідність проведення екологічного аудиту на підприємствах України // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Випуск 4-5 (24-25). – 2007 р. – С. 304-308
2. Концепція Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 276-р від 12 лютого 2009 р.
3. Програма «Етанол». Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2000 р. № 1044 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 27, ст. 1126)
4. Програма розвитку виробництва дизельного біопалива. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 1774 від 22 грудня 2006 р.